Jakaranda

Jacaranda mimosifolia

I korthet

- *Jacaranda mimosifolia* – katalpaväxter (Bignoniaceae).
- Hemma i Bolivia och nordvästra Argentina; planterad i varma trakter världen över.
- Fina, dubbelt parbladiga blad som påminner om ormbunksblad.
- Klockformade, blåvioletta blommor – men som bonsai sällan och först efter många år.
- På sommaren gärna ute i sol, på vintern ljust och frostfritt inne.
- De platta fröna täcks bara tunt och kan blötläggas över natten.
- Gror efter 1–2 veckor i värme; kan sås inomhus året runt.

Det här kan du se fram emot

Med fröna av jakaranda har du grunden till ett snabbväxande träd med fint, ormbunkslikt lövverk som du själv formar från den första groddplantan. De första groddplantorna brukar visa sig redan efter 1–2 veckor, och under den första sommaren kan du börja beskära. Med täta beskärningar blir bladen mindre för varje år. Blommor ska du inte räkna med – jakaranda blommar sällan som bonsai.

Många förknippar bonsai med ett färdigt litet träd från butiken. Med frön börjar du ett steg tidigare – och det ger dig något som ett köpt träd aldrig kan: Du bestämmer själv formen från den allra första groddplantan, och du kan odla arter som sällan eller aldrig säljs som färdiga bonsai. Det kräver tålamod, för det tar några år innan fröplantan har blivit ett riktigt bonsaiträd. I gengäld är trädet ditt eget från början till slut. Här nedan hittar du det du behöver veta för att komma bra igång med just den här arten.

Introduktion

Jakaranda (*Jacaranda mimosifolia*) är ett halvt lövfällande träd i familjen katalpaväxter. Den är hemma i Bolivia och nordvästra Argentina, där den växer i torra skogar och dalar upp till cirka 2600 meters höjd, och i dag är den planterad som gatu- och parkträd i nästan alla frostfria delar av världen. I naturen blir trädet 8–15 meter högt. Bladen är dubbelt parbladiga med många små småblad och påminner om ormbunksblad. På våren kan ett äldre träd vara täckt av klockformade, blåvioletta blommor, men som bonsai blommar jakaranda sällan och först efter många år. Namnet palisander, som arten ofta säljs under, är missvisande: Det eftertraktade palisanderträet kommer från andra träd. Som bonsai uppskattas arten för sin snabba tillväxt och sitt fina lövverk.

Förökning

Fröna kan sås inomhus året runt. De platta, vingade fröna kan blötläggas över natten, men det är inte nödvändigt. Strö ut dem på fuktig såjord eller kokossåmull och täck dem bara tunt. På en varm plats vid cirka 20–25 °C gror de normalt efter 1–2 veckor. Håll odlingsmediet jämnt fuktigt men inte blött. När groddplantorna har fått sina första riktiga blad skolas de om till egna krukor med pikeringsjord.

Placering och ljus

Jakaranda vill ha mycket ljus – står den för mörkt tappar den bladen. Den kan stå inne året runt, men växer bäst om den från mitten av maj till september står ute på en solig och varm plats. Groddplantor flyttas ut först när det inte längre finns risk för nattfrost.

Säkerhet: Frön, näringsämnen och odlingsmedier är inte avsedda att ätas – varken av människor eller djur. Vissa arter är giftiga, så förvara dem oåtkomligt för barn och djur.

Vattning och näringsämnen

Håll odlingsmediet jämnt fuktigt men undvik stående vatten. Från april till september ges flytande bonsainäring var fjärde vecka. Spreja bladen då och då med rent regnvatten i rumstemperatur – särskilt på vintern, när luften inomhus är torr.

Odlingsmedium

Använd färdig bonsaijord eller en annan luftig, väldränerad blandning. Till unga plantor passar pikeringsjord med kvartssand. Unga plantor planteras om varje vår, och samtidigt beskärs rötterna – det håller också bladen mindre.

Beskärning

Det ormbunkslika lövverket är artens kännetecken, men i naturen kan bladen bli 30–45 cm långa. Med täta beskärningar blir de betydligt mindre, och lövverket blir finare. Bladen sitter parvis: När ett skott har bildat 5–6 bladpar skärs det tillbaka till 1–2 bladpar. Ta bort skott som växer in mot mitten, så att kronan förblir ljus och öppen. Eftersom trädet sällan blommar som bonsai kan det beskäras året runt.

Övervintring

Unga plantor och en bonsai i skål tål inte frost. Ta in trädet innan nattemperaturen sjunker under cirka 5 °C och ställ det så ljust som möjligt vid cirka 10–15 °C. Vattna sparsamt så att odlingsmediet inte torkar ut helt, och ge ingen näring. Det är normalt att jakaranda tappar en del av bladen i slutet av vintern och skjuter nya skott på våren. Från mitten av maj kan den stå ute igen.

Viktiga odlingstips

Det mesta som går fel vid sådd beror på för mycket vatten eller för lite ljus. Jag rekommenderar ett lätt, näringsfattigt sådmedium som såjord eller kokossåmull, så att de fina rötterna inte ruttnar. När groddplantorna ska skolas om ger pikeringsjord med kvartssand god dränering och ett stabilt rotsystem. Senare, när trädet ska formas som bonsai, är min färdigblandade bonsaijord en bra grund. Ha tålamod: Frön från samma påse gror inte alltid samtidigt, så låt såbrättet stå kvar även om de första groddplantorna redan har kommit upp.